
[2021-43-RE](#)

Causa 2021-43-RE

(Jiménez Escabias c/ SAAS)

Número de registre 280-2021. Recurs d'empara

Aute del 14 de juliol del 2021

BOPA núm. 81, del 21 de juliol del 2021

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 25 de maig del 2021, per la representació processal de la Sra. Concepció Jiménez Escabias, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 30 d'abril del 2021, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret, a la no discriminació i a la no retroactivitat desfavorable d'una norma, reconeguts respectivament als articles 10, 6 i 3.2 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li la resolució objecte de recurs, i que retrotregui les actuacions al moment anterior al pronunciament de la sentència impugnada, per tal que es declari la no aplicació de l'article 8 de la Llei 2/2012, del 15 de març, de mesures de contenció de la despesa pública en matèria de personal, a la recurrent;

Vista la Constitució, especialment els articles 3.2, 6, 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Josep-D. Guàrdia Canela;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 12 d'abril del 2018, la Sra. Concepció Jiménez Escabias va presentar una demanda contra el Servei Andorrà d'Assistència Sanitària (SAAS) en reclamació d'indemnització per acomiadament fet en forma indeguda i, subsidiàriament, per acomiadament injustificat, així com en reclamació de quantitats per havers laborals deguts.

1.2. El 25 de setembre del 2019, la Secció Civil de la Batllia va dictar una sentència mitjançant la

qual acordava no donar lloc al plantejament d'un incident d'inconstitucionalitat sol·licitat per la demandant contra l'article 8 de la Llei 2/2012, del 15 de març, de mesures de contenció de la despesa pública en matèria de personal, i desestimar la seva demanda, condemnant-la al pagament de les costes processals, inclosos honoraris d'advocat i de procurador.

1.3. La representació processal de la Sra. Concepció Jiménez Escabias va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió. I, el 30 d'abril del 2021, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència en què estimava mínimament aquest recurs, revocant exclusivament el pronunciament relatiu a les costes, tot i confirmar íntegrament els altres pronunciaments.

1.4. El 25 de maig del 2021, la representació processal de la Sra. Concepció Jiménez Escabias va interposar un recurs d'empara contra la sentència del 30 d'abril del 2021, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret, a la no discriminació i a la no retroactivitat desfavorable d'una norma, reconeguts respectivament als articles 10, 6 i 3.2 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació de la recurrent

- La recurrent al·lega que la jurisdicció ordinària ha vulnerat el seu dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, pel fet de no haver procedit a analitzar de manera encertada l'aplicació de l'article 8 de la Llei 2/2012 al seu cas específic.
- Si bé en aplicació d'aquest article, el SAAS considera que no la va acomiadar, sinó que es va produir l'extinció del contracte laboral per assoliment de l'edat de jubilació, allò que s'obvia completament és que el seu règim laboral no es regula pel règim estatutari dels funcionaris, sinó pel dret privat, ja que és una treballadora del sector públic no funcionària; segons el seu parer, es tractaria d'un *tertium genus* diferenciat del treballador de l'empresa privada i del funcionari públic.
- Segons el seu parer, calia aplicar el Codi de relacions laborals que no conté cap disposició que estableixi que la relació laboral queda extingida per l'assoliment de l'edat de 65 anys.
- Destaca que ni s'ha fet cap derogació parcial del Codi de relacions laborals, ni la Llei 2/2012 conté cap disposició derogatòria o transitòria que permeti l'extinció del contracte laboral d'un treballador del sector públic no funcionari en el moment en què aquest assoleix els 65 anys.
- A més, l'aplicació de l'article 8 de la Llei esmentada té efectes retroactius desfavorables i vulnera el principi de seguretat jurídica establert a l'article 3.2 de la Constitució.
- Recorda també que la durada del contracte laboral és una de les seves condicions essencials i que no pot ser modificada unilateralment per les parts.
- Considera que l'article esmentat causa una discriminació contrària al dret ordinari i a la Constitució, perquè estableix una diferència injustificada i, per tant, discriminatòria entre col·lectius en funció de si treballen en el sector privat o en el públic, vulnerant el dret a la igualtat, reconegut a l'article 6 de la Constitució.

- Addueix que queda evidenciat en aquest cas l'efecte inconstitucional de l'aplicació de l'article 8 de la Llei 2/2012, motiu pel qual no pot ser aplicat.

- Així mateix, manifesta que la Sala Civil intenta justificar la discriminació denunciada sobre la base de l'existència de diverses circumstàncies econòmiques. Tanmateix, al·lega que aquests elements no han estat provats en les actuacions i considera que la Sala Civil els presenta de manera esbiaixada, parcial i subjectiva.

- Indica que si s'aplica el règim laboral de dret privat a determinats treballadors del sector públic és precisament per no aplicar els avantatges que atorga l'estatut de funcionari i per facilitar la rotació i la contractació d'aquests treballadors en les entitats públiques. Aquests elements són objectius, ja que deriven de l'aplicació de la normativa vigent en cada cas.

- Afegeix que la discriminació i l'arbitrarietat de la norma controvertida és doble, ja que, el SAAS no ha aplicat aquesta disposició a tothom, atès que és públic i notori que nombroses persones continuen treballant tot i haver assolit els 65 anys, això és concretament sabut, per la seva dimensió pública, pel que fa als càrrecs directius del SAAS.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li la resolució objecte de recurs, i que retrotregui les actuacions al moment anterior al pronunciament de la sentència impugnada, per tal que en el seu cas es declari la no aplicació de l'article 8 de la Llei 2/2012.

2.2. Argumentació de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia

- Després d'exposar que la recurrent va ser contractada pel Centre Hospitalari com a infermera l'any 1979 en qualitat de temporera i que l'any 1980 la prestació laboral va esdevenir indefinida, la Sala Civil precisa que tot i sol·licitar la continuació de la seva activitat laboral, malgrat que a l'abril del 2018 assolia l'edat de jubilació, el SAAS va cursar la seva baixa definitiva en aplicació de l'article 8 de la Llei 2/2012.

- Així doncs, pel que fa a la demanda d'obertura d'un procés incidental d'inconstitucionalitat en relació amb aquest article, la Sala Civil recorda les condicions establertes a la Llei qualificada del Tribunal Constitucional per a la presentació d'aquesta acció, així com la jurisprudència constitucional en la matèria, i, finalment, conclou en la desestimació d'aquesta demanda.

- En efecte, considera que si bé en principi la regulació de les condicions de treball d'un treballador d'una empresa o d'una entitat pública resulten del Codi de relacions laborals, el fet que el tractament de la situació de jubilació de la recurrent pugui ser diferent d'aquella d'un assalariat del sector privat, no permet per si sol considerar que l'assoliment de l'edat de jubilació com a un supòsit extintiu de la relació laboral (article 8 de la Llei 2/2012 esmentat) sigui inconstitucional per discriminatòria.

- Recorda que el principi d'igualtat admet que es puguin establir normes diferents respecte d'individus que es trobin en situacions diferents, precisant que cal obeir a criteris de raonabilitat i de proporcionalitat.

- La Sala Civil indica que els treballadors del SAAS mantenen unes condicions de treball i unes condicions retributives específiques properes a les dels funcionaris o treballadors públics de l'Administració General pel que fa a l'accés al treball i a la seva evolució de carrera, de les quals no disposen els treballadors de l'àmbit privat, i, per tant, la diferència de tractament en relació amb la

jubilació ha de considerar-se raonable.

- Així mateix, manifesta que la jubilació obligatòria als 65 anys es configura com un mecanisme de contenció de despesa pública a través de l'amortització del lloc de treball afectat i també pretén assegurar el repartiment del treball entre generacions.

- Precisa que també requereix assegurar als treballadors concernits la possibilitat de mantenir una existència conforme a la dignitat humana. En aquest cas concret, la recurrent gaudirà d'una pensió de jubilació que superarà el llindar econòmic de cohesió social vigent.

- La Sala Civil considera igualment que l'aplicació de l'article 8 de la Llei 2/2012 no comporta una retroactivitat desfavorable, ni vulnera el principi de seguretat jurídica, sinó que és l'aplicació immediata de la Llei per a situacions futures.

- També especifica que no calia que la Llei 2/2012 derogués de manera expressa els apartats del Codi de relacions laborals que pogués contradir, ja que l'aplicació de la llei especial i posterior és prevalent.

- Per tant, la Sala Civil no considera que concorrin dubtes raonables i fonamentats que la duguin a promoure un procés d'inconstitucionalitat contra l'article 8 de la Llei 2/2012 esmentada.

- Pel que fa a l'al·legació que addueix que el SAAS hauria realitzat un acomiadament de manera indeguda o, subsidiàriament, un acomiadament injustificat, la Sala Civil constata que l'assoliment de l'edat de jubilació dels treballadors de les entitats i de les societats públiques suposa l'extinció del contracte de treball per imperi de la llei.

- Sobre la discrepància respecte del càlcul de les hores de guàrdia efectuades, la Sala Civil declara que no consta en les actuacions la prova que permeti corroborar que aquestes hores serien superiors a aquelles satisfetes en la quitança.

- Sobre les costes processals, considera que no ha de fer-se cap pronunciament, atès que si bé es va estimar mínimament la demanda sobre la reclamació de les hores extraordinàries, el SAAS va admetre un error en aquest càlcul derivat d'un error aritmètic, però que calia tenir en compte que la demandant no li va donar l'oportunitat d'esmenar-ho extrajudicialment.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. Aquest recurs d'empara ha estat presentat dins el termini fixat per la llei i contra una sentència susceptible de ser recorreguda. La demanda compleix els requisits d'ordre processal, ja que identifica la recurrent, expressa la seva legitimació activa, acredita la postulació processal, conté el relat dels fets que han donat lloc, al seu entendre, a la lesió dels drets fonamentals al·legats, exposa la seva personal fonamentació jurídica i fixa amb claredat i precisió la pretensió que dedueix en aquest procediment. A part d'aquests elements, en aquest tràmit cal analitzar, a més, si la demanda conté suficient contingut constitucional o presenta una falta manifesta d'aquest contingut, per tal de ser, en un o en altre cas, admesa o inadmesa a tràmit.

3.2. La primera qüestió que cal analitzar és la naturalesa de les vulneracions de la Constitució al·legades. Aquest Tribunal ha manifestat reiteradament que, conforme a l'article 85 de la seva Llei

qualificada, el recurs d'empara garanteix, com a instància jurisdiccional superior, els drets reconeguts en els capítols III i IV del títol II de la Constitució, és a dir, els articles 8 a 26, amb l'excepció explicitada de l'article 22. Per tant, les al·lusions efectuades en aquest cas als articles 6 i 3.2 de la Constitució, tot i ser plenament legítimes, només poden ser preses en consideració als efectes d'il·luminar, com a principis hermenèutics, la interpretació dels drets fonamentals i, en aquest cas, la possible vulneració del dret a la jurisdicció de l'article 10, sense que la seva eventual infracció sigui susceptible de tractament directe en el si del procediment d'empara. En els darrers temps, el Tribunal Constitucional s'ha pronunciat en aquesta línia en l'aute del 12 d'octubre del 2018, recaigut en la causa 2018-36-RE, en l'aute del 7 de setembre del 2020, recaigut en la causa 2020-52-RE, i, en l'aute del 16 de novembre del 2020, recaigut en la causa 2020-68-RE.

3.3. Possiblement l'al·legació dels principis als quals s'ha fet referència, troba la seva raó de ser en el plantejament de la part recurrent segons el qual l'article 8 de la Llei 2/2012, del 15 de març, és inconstitucional. Així ho argumenta al llarg de la seva demanda i singularment en l'apartat 3.2 dels seus fonaments jurídics. Però aquest raonament tampoc pot ser atès. La declaració d'inconstitucionalitat d'una llei o d'algun precepte d'una norma d'aquest rang té el seu marc propi, que no és el del procediment d'empara. Pot ser efectuada en mèrits d'un procés directe d'inconstitucionalitat o del procés incidental d'inconstitucionalitat, reservat als tribunals ordinaris. Per consegüent, no és procedent dur-la a terme en l'estricta procediment d'empara. Cal remarcar, a més, que en el curs de la primera instància la part demandant d'empara va plantejar una qüestió incidental d'inconstitucionalitat, la qual va ser rebutjada per l'òrgan judicial que és l'únic competent per interposar-la. Hi ha, a més, una altra raó significativa. Respecte de la Llei 2/2012, del 15 de març, ja es va tramitar un procés incidental d'inconstitucionalitat que va ser resolt per la sentència del 5 de maig del 2014, recaiguda en la causa 2014-1-PI. En ella es va declarar improcedent la qüestió d'inconstitucionalitat promoguda per la Secció Administrativa del Tribunal de Batlles. I encara que la qüestió d'inconstitucionalitat se centrava en els articles 6 i 37 d'aquella llei, resulta d'interès constatar que la part que estava a l'origen del procés incidental -el Sindicat del Col·lectiu de Funcionaris del Cos de Policia d'Andorra (CFPA) i set altres funcionaris del mateix cos- considerava que la quasi totalitat de la llei era inconstitucional amb l'excepció precisament de l'article 8 relatiu a la jubilació forçosa que ara ens ocupa. La dada en ella mateixa no és rellevant, però ajuda a considerar que la declaració d'inconstitucionalitat del precepte no és procedent.

3.4. Així les coses, resta només per examinar si la sentència de la Sala Civil del 30 d'abril del 2021 ha vulnerat el dret a la jurisdicció de la part demandant i recurrent en empara, en no haver fonamentat degudament en Dret la seva resolució. I tampoc aquest motiu pot ser atès. La sentència dedica a la matèria coincident amb la d'aquest recurs quatre fonaments jurídics -els altres dos es refereixen a qüestions relatives a les costes- en els quals, de manera extensa, se situen els antecedents del conflicte i es fonamenta la decisió desestimatòria de la seva pretensió.

3.5. També constitueix una constant doctrina d'aquest Tribunal que les diverses fases en el camí de generació de la decisió -cerca, selecció, interpretació, discerniment i aplicació- corresponen, amb caràcter general, a la jurisdicció ordinària. La jurisdicció constitucional vetlla perquè també en el procés de la decisió judicial es respecti la Constitució i no es vulnerin els drets i les llibertats fonamentals. Entre ells el d'obtenir una decisió fonamentada en Dret que tuteli efectivament el dret a la jurisdicció, de manera que la decisió estigui fonamentada i que ho estigui de manera raonada i lògica, sense arribar a conclusions arbitràries o absurdes. En aquest cas, la sentència recorreguda insisteix en la improcedència de plantejar una qüestió incidental de constitucionalitat, raonant extensament la seva decisió. Cal recordar que si el refús d'un jutge ordinari de plantejar al Tribunal Constitucional un procés incidental de constitucionalitat sol·licitat per una de les parts, no pot *in se* ser impugnat mitjançant un recurs d'empara, ja que només el jutge del fons pot iniciar aquest procés

que està condicionat a l'existència de "*dubtes raonables i fonamentats*" sobre la constitucionalitat d'una llei (article 100 de la Constitució), sense perjudici que el seu raonament pugui ser impugnat en el marc d'un recurs directe de protecció dels drets fonamentals com és el recurs d'empara. També argumenta a bastament l'aplicació de l'article 8 de la Llei 2/2012 al cas de la recurrent, perquè amb independència del règim -contractual o estatutari- de la seva relació laboral, no hi ha cap dubte en la consideració del SAAS com a una entitat parapública o de dret públic, al personal del qual s'aplica imperativament -llevat de l'excepció per necessitats del servei, contemplada en el paràgraf 2- el règim de jubilació forçosa de l'article 8 esmentat. Finalment, la resolució recorreguda analitza profundament que la jubilació forçosa acordada en el marc d'unes mesures de contenció de la despesa pública en matèria de personal -com va succeir en la crisi financera que va donar lloc a la Llei 2/2012 i ha succeït en la més recent crisi sanitària produïda per la COVID-19- no es pot considerar discriminatòria i, per tant, ha de ser i és plenament aplicable al cas.

3.6. Per consegüent, aquest Tribunal entén que, encara que el recurs d'empara conté totes les exigències formals i temporals per a la seva admissió a tràmit, procedeix la seva inadmissió, sense esperar el tràmit de la decisió -estimació o desestimació- sobre el fons de l'assumpte, per falta manifesta de contingut constitucional de la infracció denunciada, en haver quedat suficientment exposades les raons de la decisió produïda en la jurisdicció ordinària sobre la jubilació forçosa de la recurrent. Per tant, aquesta no ha vist vulnerat el seu dret a la jurisdicció en el vessant de l'obtenció d'una decisió fonamentada en Dret.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2021-43-RE interposat per la representació processal de la Sra. Concepció Jiménez Escabias contra la sentència del 30 d'abril del 2021, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.
2. Notificar aquest aute a la representació processal de la recurrent, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.
3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 14 de juliol del 2021.

Josep-D. Guàrdia Canela
President Vicepresident

Jean-Yves Caullet

Joan Manel Abril Campoy
Magistrat

Dominique Rousseau
Magistrat